

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSTANBUL SANAYİ ODASI

**5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE
GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU:
İÇERİĞİ VE GETİRDİKLERİ**

Ekim 2008, İstanbul

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

I. EMEKLİLİK SİSTEMİNİN TEMEL PARAMETRELERİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Emeklilik Yaşı	6
Prim Ödeme Gün Sayısı.....	6
Aylık Bağlama Oranı.....	7
Geçmiş Kazançların Güncellenmesi.....	8

II. SOSYAL SİGORTALARA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Zorunlu Sigortalılık.....	9
Yasa Kapsamında Sigortalı Sayılacaklar.....	9
Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmamış Ülkelere İşçi Götüren İşverenler.....	9
Yasa Kapsamında Sigortalı Sayılmayacaklar.....	10
Sigortalının Bildirimi ve Tescili.....	10
İşyerinin Bildirimi.....	11
Alt İşverenin Durumu.....	11
İş Kazasının Tanımı, Bildirim Süreleri ve Soruşturulması.....	11
Meslek Hastalığının Bildirimi.....	11
Emzirme Ödeneği.....	11
İş Göremezlik Ödeneği ve Uygulaması.....	13
İşverene Rücu.....	13
Malullük Koşulları.....	15
Malullük Aylığı ve Uygulaması.....	15
Sosyal Güvenlik Destek Primi Ödeyerek Çalışma.....	16
Ölüm Aylığı ve Uygulama Esasları.....	17
Ölüm Aylığının Paylaştırılması.....	17
Anne ve Babaya Ölüm Aylığı Bağlanması.....	18
Fiili Hizmet Süresi Zammı -İtibari Hizmet Uygulaması -.....	18
Fiili Hizmet Süresi Zamlarının Emeklilikte Değerlendirilmesi.....	20
İsteğe Bağlı Sigortalılık.....	20
Aylık ve Gelirlerin Birleştirilmesi.....	21

Aylıklarda Alt Sınır Uygulaması.....	21
Gelir ve Aylık Bağlanamayacak Haller.....	22
Prime Matrahına Dahil Edilecek ve Edilmeyecek Kazançlar.....	22
Prim oranları ve Finansmana Devlet Katkısı.....	24
Prim Matrahına Esas Günlük Kazancın Saptanması ve Sınırları.....	24
Asgari İşçilik Uygulaması ve Uzlaşma.....	25
İşverenlerin SGK'na Vermek Zorunda Oldukları Prim Belgeleri (Bildirgeler)	25
Belgelerin İbrazı.....	26
Toplu İş Sözleşmesi Olan İşyerinde Eksik Gün Bildirimi.....	26
Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Asılması.....	26
Sigortasız Çalıştığı Saptananlar.....	27
Primlerin Ödenme Süresi ve Ödemeye İlişkin Esaslar.....	27
Primlerin Ödenmesinde Sorumluluğun Genişletilmesi.....	28
Prim Borçlarına Halef Olma ve Gecikme Cezası.....	28
İşverenlerin Hak Edişlerinin Ödenmesi.....	29
Zamanaşımı.....	30
SGK'nun Bilgi ve Belge İsteme Hakkı.....	30
İdari Para Cezalarının Uygulanacağı Haller ve Esasları.....	31
İdari Para Cezalarına Karşı İşverenin İtiraz ve Dava Hakkı.....	34
Borçlanmalar.....	34
Banka ve Oda Sandıkların SGK'na Devri.....	35
Çalışanların Ücretlerinin Banka Hesabına Yatırılması Suretiyle Ödenmesi.....	36
İşsizlik Sigortası Gelirlerinin Vergiden Muaf Tutulması.....	36
Türk Kültürüne Hizmet Edenler.....	36
Yersiz Ödemeler.....	37

IV. GENEL SAĞLIK SİGORTASINA İLİŞKİN ESASLAR

GSS'nin Kapsamı.....	38
GSS Primleri.....	38
GSS'dan Yararlanma.....	39
Katılım Payları.....	40
Basamak Sistemi.....	41
Sağlık Hizmet Bedellerinin Tespiti.....	41
Yol Gideri Gündelik ve Refakatçi Giderleri.....	41

Hastane Farkına Disiplin Getirilmesi.....	42
Sağlık Hizmetlerinin Sağlanma Yöntemi ve Sağlık Giderlerinin Ödenmesi.....	42
Sözleşmesiz Sağlık Kuruluşlarından Yararlanma.....	42
Otelcilik Hizmetleri ve Öğretim Üyesi Fark Ödemesi.....	42
Götürü Bedelle Hizmet Alımı.....	43
Yeşil Kartlıların GSS Kapsamına Alınması.....	43
Ek 1: Emeklilik Sisteminin Temel Parametreleri Açısından Eski ve Yeni Sistem.....	44
Ek 2: Prim Matrahına Esas Günlük Kazancın Sınırları Açısından Eski ve Yeni Sistem.....	45
Ek 3: Prim Oranları Açısından Eski ve Yeni Sistem.....	45

GİRİŞ

Uzun yıllardır gündemde olan ve yapısal reformların en temel ayaklarından birini oluşturan sosyal güvenlik reformu, primsiz ödemeler (sosyal yardım ve hizmet uygulamaları) sistemi hariç tamamlanmıştır.

Reform çalışmaları kapsamında hazırlanan 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu, 20 Mayıs 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Reformun en önemli bileşenlerinden birini oluşturan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Anayasa Mahkemesi'nin 15 Aralık 2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan iptal kararı ile bazı hükümlerinin iptali nedeniyle gündeme gelen yasa değişiklik çalışmaları, "5754 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un kabul edilmesiyle sonuçlandırılmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, yaş ve prim ödeme gün sayılarına ilişkin geçiş hükümleri ile Yasanın 60. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinin (3) ila (8) ve (10) numaralı alt bendleri ile (f) bendinde sayılanlar için Genel Sağlık Sigortası (GSS) hükümlerinin uygulanmasına ilişkin olarak ayrı tarihlerde yürürlüğe girecektir. Bu istisnalar dışında Yasa, önemli ölçüde denebilecek hükümleriyle 1 Temmuz 2008, işveren yükümlülüklerinin yer aldığı hükümler de dahil olmak üzere kural olarak 2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe girecektir.

8 Mayıs 2008 tarihli ve 26870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5754 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler bağlamında, 5510 sayılı Kanunun içeriği, getirdiği değişiklik ve düzenlemeler aşağıda özetlenmektedir.

I. EMEKLİLİK SİSTEMİNİN TEMEL PARAMETRELERİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Emeklilik Yaşı

“Yaşlılık Sigortasından Sağlanan Haklar ve Yararlanma Şartları”

5510/md.28-(Değişik:5754/md.16)

Emeklilik yaşı 2000 yılından sonra işe başlayanlar için 4447 sayılı Kanun ile kadınlarda 58, erkeklerde 60 olarak belirlenmişti. 5510 sayılı Kanunda emeklilik yaşı, ilk defa Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işe başlayanlar için kadınlarda 58, erkeklerde 60 olarak uygulanacak ve yaş hem kadın, hem erkek için kademeli olarak artarak, 1 Ocak 2048’de 65’e yükseltilecektir. Ancak yükseltme, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarih itibariyle ilk defa sigortalı olanlar için geçerli olup, ilk defa 5510 sayılı Yasaya göre sigortalı olarak çalışmaya başlama tarihine göre kademeli olarak gerçekleştirilecektir. 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce sigortalı olanları ise, etkilemeyecektir. 1 Ocak 2036 tarihinde başlayacak kademeli artış şu şekildedir:

Yaş şartı;

- 1) 1 Ocak 2036 ile 31 Aralık 2037 tarihleri arasında kadın için 59, erkek için 61,
- 2) 1 Ocak 2038 ile 31 Aralık 2039 tarihleri arasında kadın için 60, erkek için 62,
- 3) 1 Ocak 2040 ile 31 Aralık 2041 tarihleri arasında kadın için 61, erkek için 63,
- 4) 1 Ocak 2042 ile 31 Aralık 2043 tarihleri arasında kadın için 62, erkek için 64,
- 5) 1 Ocak 2044 ile 31 Aralık 2045 tarihleri arasında kadın için 63, erkek için 65,
- 6) 1 Ocak 2046 ile 31 Aralık 2047 tarihleri arasında kadın için 64, erkek için 65 yaş şartı uygulanacaktır.
- 7) 1 Ocak 2048 tarihinden itibaren ise kadın ve erkek yaşı 65,

olarak uygulanacaktır. Bununla birlikte, sigortalılar yukarıda belirtilen yaş hadlerine 65 yaşını geçmemek üzere üç yıl eklenmek ve adlarına en az 5400 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabileceklerdir.

Erken yaşlandığı tespit edilmiş sigortalıların diğer koşulları sağlamaları halinde yaşlılık aylığından yararlanabilmelerine olanak sağlayan yaş sınırı ise 50'den 55'e çıkartılmıştır.

Prim Ödeme Gün Sayısı

“Yaşlılık Sigortasından Sağlanan Haklar ve Yararlanma Şartları”

5510/md.28-(Değişik:5754/md.16, 68)

Mevcut durumda; SSK sigortalıları açısından ilk defa 2000 yılından sonra sigortalı olanlar için 7000 gün, Bağ-Kur ve devlet memurları açısından 9000 gün (25 yıl hizmet) prim ödeme şartı geçerlidir.

5510 sayılı Kanunla, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kapsamında, prim ödeme gün sayısı açısından herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ancak SSK kapsamında çalışanlarda

aranan ve 7000 olan prim ödeme gün sayısı, 7200'e çıkartılmıştır. Yaş hadlerinin uygulanmasında da prim gün sayısı şartının doldurulduğu tarihte geçerli olan yaş hadleri esas alınacaktır.

5510 sayılı Yasanın yürürlük tarihi itibariyle ilk kez sigortalı olanlardan, 4/b ve 4c kapsamındakiler için, prim ödeme gün sayısı 9000 gün olarak belirlenmiştir. Ancak 5510 sayılı Yasanın yürürlüğü itibariyle ilk defa 4/a (SSK sigortalıları) kapsamında sigortalı olanlar için, 9000 günlük prim gün sayısı 7200 gün olarak uygulanacaktır. 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girişinden önce sigortalı olanlar ise, eski yasalarına tabi olacaklardır.

Çalışma gücündeki kayıp oranı, % 50 ile % 59 arasında olduğu tespit edilen sigortalılarda en az 5760, % 40 ile % 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılarda ise en az 6480 gün uzun vadeli sigorta kolları primi ödeme şartı aranmaktadır.

Doğuştan özürlü olan devlet memurları, 15 yıllık hizmetlerinin ardından talepleri halinde emekli olabileceklerdir.

Bakıma muhtaç derecede malul çocuğu bulunan sigortalı kadınlar, 20 yıl çalıştıktan sonra 25 yıl çalışmış gibi kabul edilerek emekli olabileceklerdir.

Aylık Bağlama Oranı

“Yaşlılık Aylığının Hesaplanması”

5510/md.29-(Değişik:5754/md.17, Geçici md.2)

Mevcut uygulamada, SSK ve Bağ-Kur sigortalıları için ilk 10 yılın her yılı için % 3.5, sonraki 15 yılın her yılı için % 2, daha sonraki her yıl için % 1.5 olarak belirlenen aylık bağlama oranı, çalışma süresi arttıkça azalmaktadır.

5754 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemede, aylık bağlama oranı, sigortalının malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi geçen toplam prim ödeme gün sayısının, her 360 günü için % 2 olarak uygulanacaktır. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacak, ancak aylık bağlama oranı, % 90'ı geçemeyecektir.

Sigortalıların yaşlılık aylığı hesaplanırken, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan süreleri eski mevzuata, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki çalışma süreleri ise yeni mevzuata göre oransal olarak hesaplanacaktır. İkisinin toplamı sigortalının yeni yaşlılık aylığını oluşturacaktır.

Mevcut sigortalıların hak kaybını önlemek için % 2 olan aylık bağlama oranı, 10 yıl tamamlanıncaya kadar % 3 olarak uygulanacaktır. 30 Nisan 2008'den itibaren sisteme giren sigortalılarda uygulanacak olan aylık bağlama oranı ise % 2 olacaktır. Buradaki amaç, 30 Nisan ile Kanunun yürürlüğe gireceği 01.10.2008 tarihi arasında sigortalı olanların, eski mevzuattan yararlanmalarının önüne geçilmesidir.

Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanların aylıkları; devlet memurları yönünden 5434 sayılı Kanun hükümlerine, SSK ve Bağ-Kur sigortalıları yönünden Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen hizmetleri için halen uygulanmakta olan güncellenen kazançları ve aylık bağlama oranları üzerinden, Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen hizmetleri için ise yeni güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranları üzerinden karma sisteme göre hesaplanacaktır.

Geçmiş Kazançların Güncellenmesi

“Tanımlar”

5510/md.3-(Değişik:5754/md.1)

Prime esas kazançların güncellenmesinde kullanılan güncelleme katsayısı, sabit fiyatlarla GSYİH gelişme hızının % 30’u dikkate alınmak suretiyle belirlenecektir. Buna göre, güncelleme katsayısı **% TÜFE+%30 GSYİH+1** formülünden oluşmaktadır.

II. SOSYAL SİGORTALARA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Zorunlu Sigortalılık

“Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortasına İlişkin Bazı Geçiş Hükümleri”

5510 Geçici md.1-(Değişik:5754/md.68)

Ülkemizde sigortalılar; hizmet akdiyle çalışanlar 506, kendi nam ve hesabına çalışanlar 1479, devlet memuru olarak çalışanlar 5434, tarımda hizmet akdiyle çalışanlar 2925, tarımda kendi nam ve hesabına çalışanlar 2926 sayılı Kanunlara tabi olmak üzere beş ayrı yasa ile ilişkilendirilmişlerdir. Ayrıca, 506 sayılı Kanunun geçici 20. maddesindeki sandıklara tabi olanlar da kendi vakıf senetlerine göre sosyal güvenliklerini sağlamaktadırlar.

5510 sayılı Yasa, çalışanları tek bir sigortalılık rejimine tabi tutmuş ve kural olarak hizmet sözleşmesiyle çalışanları 4. maddesinin a, bağımsız çalışanları b ve devlet memurlarını c bendinde zorunlu sigortalı saymıştır. Bu durum, Yasanın yürürlüğünden sonra ilk kez çalışmaya başlayanlara ilişkindir. Yasanın yürürlüğünden önce mevcut sigorta yasaları kapsamında çalışmakta olanlar ise, “506 ve 2925 sayılı Yasaya göre sigortalı olanlar 5510 sayılı Yasa md. 4/b; 1479 ve 2926 sayılı Yasaya göre sigortalı olanlar 5510 sayılı Yasa md. 4/b; 5434 sayılı Yasaya göre iştirakçi olanlar da 5510 sayılı Yasa md. 4/c” yönünden sigortalı sayılmışlardır.

Mevcut devlet memurlarının 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa tabi olma halleri devam edecektir. Yeni yasanın yürürlük tarihinden sonra ilk defa memur olacaklar için ise 5510 sayılı Yasa hükümleri uygulanacaktır.

Yasa Kapsamında Sigortalı Sayılacaklar

“Sigortalı Sayılanlar”

5510/md.4-(Değişik:5754/md. 2, 89)

İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlığına ve yönetim kurullarına seçilenler bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan film, tiyatro, sahne, gösteri ve ses saz sanatçıları, düşünür ve yazarlar, hayat kadınları, jockey ve antrenörleri de sigortalı sayılacaktır.

Sigortalı çalışmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan veya bu kapsamda aylık ve gelir almayan köy ve mahalle muhtarları, Bağ-Kur’lu sayılmaktadırlar.

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmamış Ülkelere İşçi Götüren İşverenler

“Bazı Sigorta Kollarının Uygulanacağı Sigortalılar”

5510/md.5-(Değişik:5754/md.3)

Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde işverenler tarafından çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri, kısa vadeli sigorta kolları ile GSS hükümlerine tabi olacaklardır. Bu kişilerin, uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, Türkiye’de yasal olarak ikamet etmek şartı ile, haklarında isteğe

bağlı sigorta hükümleri uygulanabilecektir. Bu kapsamda, isteğe bağlı sigorta hükümlerinden yararlananlardan ayrıca GSS primi alınmayacaktır.

Yasa Kapsamında Sigortalı Sayılmayacaklar

“Sigortalı Sayılmayanlar”

5510/md.6-(Değişik:5754/md.4)

Ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç ev hizmetlerinde çalışanlar sigorta kapsamı dışında tutulacaklardır.

Sigortalının Bildirimi ve Tescili

“Sigortalıyı Bildirim ve Tescil”

“Sigortalılığın Sona Ermesi”

5510/md.8, 9-(Değişik:5754/md.6)

İşverenler, 4/a (SSK) sigortalılarını, istisnalar hariç, sigortalılık başlangıcından önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile SGK'na bildirmekle yükümlü tutulmuşlardır. Ancak işveren tarafından sigortalı işe giriş bildirgesi;

- İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün,
- Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında alınarak çalıştırılanlar ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar,
- Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde,

Kuruma verilmesi halinde, sigortalılık başlangıcından önce bildirilmiş sayılacaktır.

Diğer taraftan, sigortalılar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, sigortalı olarak çalışmaya başladıklarını Kuruma ayrıca bildireceklerdir. Ancak sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmeyecektir.

5510 sayılı Kanununun 9. maddesine göre iş sözleşmesi ile çalışanların sözleşmelerinin sona erdiği tarihten itibaren en geç 10 gün içinde işverenleri tarafından Kuruma bildirilmesi gerekmektedir.

İşverinin Bildirimi

“İşyeri, İşverinin Bildirilmesi, Devri, İntikali ve Nakli”

5510/md.11

İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini, en geç sigortalı çalışmaya başladığı tarihte Kuruma vermekle yükümlüdür. Şirket kuruluşu aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimleri Kuruma yapılmış sayılacaktır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildirim en geç 10 içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Alt İşverenin Durumu

“İşyeri, İşyerinin Bildirilmesi, Devri, İntikali ve Nakli”

“İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren”

5510/md.11, 12

İş Kanunundaki düzenlemeye paralel olarak, asıl işverenin müteselsil sorumluluğu için alt işverenin işçilerinin sadece asıl işverenin işyerinde çalışması şartı aranmıştır. Buna göre; “bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal ve hizmet üretimine ilişkin bir işte veya işin bölüm veya eklentilerinde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişi” alt işveren olarak tanımlanmıştır.

Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işverenle birlikte sorumlu olacaktır.

5510 sayılı Kanunun 11. maddesi uyarınca alt işveren, asıl işverenin işyerinde çalıştırdığı sigortalıları, işverenle aralarında yaptıkları sözleşmeyi ibraz etmek kaydıyla ve Kurumdan alacağı özel bir numara ile asıl işverenin kayıtlı olduğu dosyadan bildirilebilecektir.

İş Kazası Tanımı, Bildirim Süreleri ve Soruşturulması

“İş Kazasının Tanımı, Bildirilmesi ve Soruşturulması

5510/md.13-(Değişik:5754/md.8, 13)

5510 sayılı Kanunun 13. maddesinde iş kazası;

- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,
- Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emziren kadın sigortalının, İş Kanunu gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özre uğratan olay olarak tanımlanmıştır.

Dikkat edileceği üzere, eskiden toplu taşıma halinde meydana gelen kazaların iş kazası sayılması hali değiştirilmektedir. Buna göre, bireysel olarak tahsis edilen araçlar ile işe gidiş-geliş sırasında meydana gelen kazalarda iş kazası kapsamına girecektir. Böylece işverenlerin iş kazasına ilişkin sorumluluk ve dikkat alanı genişletilmektedir.

İş sözleşmesi ile işçi çalıştıran işverenlerin, bir iş kazasını o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan veya taahhütlü posta ile bildirmesi zorunludur. Söz konusu süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlayacaktır.

Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için gerektiğinde, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasıyla soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda yazılı olarak bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığı anlaşılırsa, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan, 96. madde hükmüne göre tahsil edilir.

İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesinin şekli ve içeriği, verilme usulü ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meslek Hastalığının Bildirimi

“Meslek Hastalığının Tanımı, Bildirilmesi ve Soruşturulması”

5510/md.14

5510 sayılı Kanununun 14. maddesine göre, meslek hastalığı; hizmet akdi ile çalışanlar ve kamu idarelerinde çalışan sigortalılar bakımından, sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenen veya bu durum kendisine bildirilen işveren tarafından bu durumun öğrenildiği günden başlayarak üç işgünü içinde, iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile birlikte Kuruma bildirilecektir.

Kanununun 14. maddesinin 3. fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “yürürlük süresi aşılmış olsa bile” ifadesi ile yükümlülük süresi aşılmış olsa bile bazı hastalıkların meslek hastalığı sayılabileceği kabul edilerek işverenlere karşı rücu davası açılması imkanı getirilmiştir.

Emzirme Ödeneği

“İş Kazası, Meslek Hastalığı, Hastalık ve Analık Hallerinde Sağlanan Haklar”

5510/md.16-(Değişik:5754/md.10)

Kısa vadeli sigorta kolları kapsamında, Bağ-Kur'luları da kapsayacak şekilde; doğum yapan sigortalı kadın ile sigortalı olmayan karısının doğum yapması halinde sigortalı erkeğe, emzirme ödeneği alma imkanı getirilmiştir. Emzirme ödeneği, her çocuğun yaşaması şartıyla doğum tarihinde geçerli olan ve SGK Yönetim Kurulunca belirlenen, Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden verilecektir.

Emzirme ödeneğinden yararlanabilmek için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi ödenmiş olması şartı aranmaktadır.

GSS primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borcunu ödemeyen Bağ-Kur'lu, emzirme ödeneğinden yararlanamayacaktır.

İş göremezliğe neden olan rahatsızlık ve hastalık nedeniyle sigortalılığı sona erenler de işten ayrıldıkları tarihten itibaren 300 gün içinde çocukları doğarsa, analık sigortası haklarından yararlanabilecektir. Doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün prim ödeyen bu kişilere, emzirme ödeneği verilecektir.

İş Göremezlik Ödeneği ve Uygulaması

“Geçici İş Göremezlik Ödeneği”

5510/md.18-(Değişik:5754/md.10, 11)

Sigortalıya, hastalık veya analık hallerine bağlı olarak ortaya çıkan iş göremezlik süresince, günlük iş göremezlik ödeneği verilecektir.

İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek iş göremezlik ödeneği; ayakta tedavilerde günlük kazancının 2/3'ü, yataklı tedavilerde günlük kazancının 1/2'si tutarındadır.

Bağ-Kur'lu sigortalılar da, iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle iş göremezlik ödeneği alabileceklerdir. Devlet memurlarına iş göremedikleri sürece aylıkları ödenecektir.

Diğer taraftan, geçici iş göremezlik ödenekleri, toplu iş sözleşmesi yapılan işyerleri ile kamu idarelerinin işverenleri tarafından Kurumca belirlenen usul ve esaslara göre Kurum adına sigortalılara ödenerek, daha sonra Kurum ile mahsuplaşmak suretiyle tahsil edilecektir.

İşverene Rücu

“İş Kazası ve Meslek Hastalığı İle Hastalık Bakımından İşverenin ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu”

“Süresinde Bildirilmeyen Sigortalıktan Doğan Sorumluluk”

“İşverenin, GSS'nın ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu”

“Uzun Vadeli Sigorta Kolları Bakımından Üçüncü Kişinin Sorumluluğu”

5510/md.21, 23, 39, 76-(Değişik:5754/md.46)

5510 sayılı Kanun, eski 506 sayılı Kanunu esas alarak, ancak kapsamını değiştirerek rücu hakkını muhafaza etmiştir. Ayrıca malullük ve ölüm sigortalarında da rücu hakkı tanınmıştır. Yeni düzenlemeler aşağıda özetlenmektedir:

- *Sigortalının Bildirilmemesi Nedeniyle Rücu Hakkı (md. 23)*

506 sayılı Kanununun 10. maddesinde yer alan sigortalıların zamanında bildirilmemesinden doğan sorumluluğa bağlı rücu hakkı aynen muhafaza edilmiştir. Ancak sorumluluk, olağan rücu hakkında olduğu gibi ilk peşin sermaye değeri ile

sınırlanmıştır. Böylece rücu hakkının kapsamı bakımından tartışma çıkarıcı tavan ve ek rücu davaları sorunu çözülmeye çalışılmıştır. Kanun, Kurumun rücu davası ile alacağını elde ettikten sonra ek rücu davalarının açılmasını önlemeyi amaçlamaktadır.

- İş Kazası ve Meslek Hastalığı Nedeniyle Rücu Hakkı (md. 21)

İş kazası ve meslek hastalığı sigortasından yapılan yardımların işverene rücu edilmesi halinde sorumluluk şartları “işverenin kasti” veya “sigortalının sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi”dir. Böylece işverenin “suç sayılır hareketi” sorumluluk şartlarından çıkarılmıştır.

Rücu hakkının kapsamı bakımından en önemli değişiklik, ek rücu davaları yoluyla sonradan sorumluluk miktarı artırıcı nitelikte rücu hakkı kullanıldıktan sonraki artışların istenmesinin önünün kapatılmasının istenmesidir. Bu amaçla “*bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı*” sorumluluğun sınırı olarak öngörülmüştür. Aynı esaslar üçüncü kişiyi çalıştıran işveren için söz konusudur.

506 sayılı Kanununun 26. maddesine eklenen; “*işçi ve işveren sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır*” hükmü, sadece “işveren” ile sınırlı tutularak muhafaza edilmiştir. Ancak gerek 506 sayılı Kanun, gerekse yeni 5510 sayılı Kanunda yer alan bu ifade, sorumluluk hukukunda ve yargı uygulamasında ne anlama geldiği konusunda kuşku uyandırmaktadır.

506 sayılı Kanununun 15. maddesine benzer bir düzenleme üçüncü fıkrada yer almış, bu durumda ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin işverenden istenebileceği öngörülmüştür. Bu düzenleme işverenin işçinin işe girişte sağlık raporu almaması, bünyeye uygun işte çalıştırılmaması sonucu yapılan ödemelerden sorumluluğu yeniden biçimlendirmiştir.

Diğer Rücu Halleri:

- İş kazasının Kuruma geç bildirilmesi halinde, geç bildirildiği tarihe kadar ödenecek olan geçici iş göremezlik ödeneği, 506 sayılı Kanunda olduğu gibi, geç bildirmenin bir yaptırımı olarak rücu kapsamına alınmıştır.

- İş kazasını ve meslek hastalığını zamanında bildirmemeden dolayı rücu hakkı, bildirim tarihine kadar ödenen geçici iş göremezlik ödeneği ile sınırlandırılmıştır. Bu hususta “ileride doğacak olan Kurum zararları” sorumluluk kapsamından çıkarılmıştır.

- İş kazası nedeniyle gerekli sağlık müdahalelerini yapmayan işverenin sorumluluğu “İşverenin, Genel Sağlık Sigortalısı'nın ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu” başlıklı 76. maddede düzenlenmiştir (değişik: 5754/md. 46). Sağlık müdahalesindeki gecikme veya ihmal, tedavi süresini uzatmış, sigortalı malul kalmış veya maluliyet derecesi artmış ise, işveren sorumlu olacaktır.

- İlgili kanunları gereğince sağlık raporu alınması gerektiği halde sağlık raporuna dayanmaksızın veya alınan raporlarda söz konusu işte çalışması tıbbî yönden elverişli olmadığı belirtildiği halde GSS'ni çalıştıran işveren, bu nedenle Kurumca yapılan sağlık hizmeti giderleri ödemekle yükümlüdür. tazmin ettirilir. Sağlık kurulu raporu ile belli bir işte çalışmayacağı belgelenen 4/a (SSK'lı sigortalılar) kapsamındaki kişiler bu işte

çalıştırılmaz. Bu kişileri çalıştıran işverenler, GSS'nın aynı hastalık sebebiyle Kurumca yapılan masraflarını ödemekle yükümlüdür. Tedavinin sona erdiğine ve çalışılabilir durumda olduğuna dair Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurumlarından belge almaksızın başka işte çalışan GSS'nın aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendisinden alınır.

- GSS'na ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere kastı veya suç sayılır bir hareketi veya ilgili kanunlarla verilmiş bir görevi yapmaması ya da ihmali nedeniyle Kurumun sağlık hizmeti sağlamasına veya bu kişilerin tedavi süresinin uzamasına sebep olduğu mahkeme kararıyla tespit edilen üçüncü kişiler, Kurumun yaptığı sağlık hizmeti giderlerini karşılamakla yükümlüdür.

- 5510 sayılı Kanununun 39. maddesi malullük, vazife malullüğü ve ölüm halinde yapılan yardımların, kastı bulunan üçüncü kişiden ilk peşin sermaye değerinin yarısının rücu edilmesini düzenlemiştir.

Malullük Koşulları

“Malül Sayılma”

“Malullük Sigortasından Sağlanan Haklar ve Yararlanma Şartları”

5510/md.25, 26-(Değişik:5754/md.13, 14)

Mevcut uygulamada, malullük sigortasından aylığa hak kazanabilmesi için SSK'lılar için 1800 gün veya beş yıldan beri sigortalı olup en az 900 gün, Bağ-Kur'lular için beş tam yıl hizmet, devlet memurları açısından ise 10 tam yıl hizmet süresinin bulunması gerekmektedir. Yeni düzenleme ile, malullük sigortasından aylığa hak kazanma koşulu en az 10 yıldan beri sigortalı olma ve toplam 1800 gün prim ödeme şartına bağlı tutulmuştur. Başkasının bakımına muhtaç derecede malul olan sigortalılar, bu hükmün dışında tutulmuşlardır. Bu kişilerde, belli bir sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün prim ödenmiş olması şartı aranmaktadır.

Malullük Aylığı ve Uygulama Esasları

“Malullük Aylığının Hesaplanması, Başlangıcı, Kesilmesi ve Yeniden Bağlanması”

5510/md.27-(Değişik:5754/md.13, 15)

SSK'lılar ve Bağ-Kur'lular ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren devlet memuru olanlar, meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybetmeleri durumunda malül sayılacaklardır. Ancak, çalışma gücünü işe girmeden önce kaybettiği belirlenenler malullük aylığı alamayacaktır. Yedek subay ve er olarak silah altındayken malül olup, bu malullükleri asıl görevlerini veya işlerini yapmaya mani olmayanlar hakkında bu hüküm uygulanmayacaktır.

Malullük sigortasında, devlet memurları ve Bağ-Kur'luların malullük aylığı; prim gün sayısı 9000 günden az olan sigortalılar için 9000 gün üzerinden, 9000 gün ve daha fazla olanlar için toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden hesaplanacak ve bunların aylık bağlama oranları % 50'nin altında olmayacaktır. SSK'lılar için ise 9000 olan prim ödeme gün sayısı 7200 gün olacaktır.

Malul sigortalının, başkasının bakımına muhtaç olması halinde, tespit edilen aylık bağlama oranı 10 puan artırılacaktır.

Malullük aylığı almaktayken, 5510 sayılı Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatına göre çalışmaya başlayanların malullük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi izleyen ödeme dönemi başında kesilecektir. 5510 sayılı Kanuna tabi olarak çalıştıkları süre zarfında, prime esas kazançları üzerinden kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile GSS'na ait prim alınacaktır.

Kısmi Yaşlılık Aylığı

“Emeklilik Yaşına İlişkin Bazı Geçiş Hükümleri”

5510/Geçici md.9-(Değişik:5754/md.70)

Bağ-Kur'lu olup, 08 Eylül 1999 tarihinden 30 Nisan 2008 tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılan kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurması ve en az 15 yıl malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta primi ödenmesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanabileceklerdir.

Belirtilen süre içinde ilk defa sigortalı olan devlet memurlarının kısmi yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya 61 yaşını doldurması ve en az 15 yıl prim ödemesi şartı aranmaktadır.

Sosyal Güvenlik Destek Primi Ödeyerek Çalışma

“Yaşlılık Aylığının Başlangıcı, Kesilmesi veya Sosyal Güvenlik Destek Primi Ödemesi”

5510/md.30, Geçici md. 14-(Değişik:5754/md.18,73)

- İlk Defa Sigortalı Olacaklar Yönünden

5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, ilk defa çalışmaya başlayıp yaşlılık aylığı bağlananların yeniden iş sözleşmesiyle, devlet memuru ya da kendi nam ve hesabına çalışmaları halinde aylıkları kesilecektir. Ancak, tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere, kendi nam ve hesabına yeniden çalışmaya başlayanların, SGDP'ne tabi olmak istemeleri halinde, yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilecek, bunlardan almakta oldukları aylıkların % 15'i oranında SGDP kesilecektir. Kesilecek olan SGDP tutarı, kendi nam ve hesabına çalışan sigortalılarla ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek SGDP'nden fazla olmayacaktır.

- Halen SGDP Ödeyerek Çalışanlar Yönünden

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce devlet memuru veya sigortalı olanlar, yaşlılık veya emeklilik aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte SGDP ödeyerek çalışmaya devam edenler, mevcut uygulamada olduğu gibi tercihleri doğrultusunda aylıkları kesilmeksizin SGDP'ne tabi tutulacaklardır. Bunların prime

esas kazançları üzerinden % 31 ile % 36.5 arasında SGDP kesilecektir. Böylece, mevcut duruma göre, işveren yükü artmaktadır. Tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere, kendi nam ve hesabına yeniden çalışmaya başlayanların SGDP'ne tabi olmak istemeleri halinde, yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilecek, bunlardan almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında SGDP kesilecektir.

SGDP oranı, maddenin yürürlüğe girdiği yılda % 12 olarak, izleyen her yılın % 1 Ocak ayında bir puan artırılmak suretiyle azami % 15 olarak uygulanacaktır.

Ölüm Aylığı ve Uygulama Esasları

“Ölüm Sigortasından Sağlanan Haklar ve Yararlanma Şartları”

5510/md.32-(Değişik:5754/md.20)

506 sayılı Yasada ölüm aylığı bağlanabilmesi için gerekli koşullar “en az 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları priminin ödenmiş olması” ya da “en az beş yıldır sigortalı olup, her bir yılı için ortalama 180 gün aynı primlerin ödenmiş olması”dır. Bağ-Kur sigortalısının hak sahiplerine, ölen sigortalının en az beş tam yıl (5x360=1800 gün) prim ödemiş olması halinde aylık bağlanmaktadır. 5434 sayılı Yasa kapsamında, devlet memurlarının ölümünde aylık bağlanması için aranan koşul , en az 10 yıllık temel sigortalılık (hizmet) süresidir (5 tam yıla, 1800 güne denk gelmektedir).

5510 sayılı Yasada, 506 sayılı Yasadaki seçimlik koşul olan “beş yıl sigortalılık+ortalama 180 gün prim” ödeme imkanı kaldırılmıştır. Yeni düzenlemeye göre, ölüm aylığından yararlanabilmek için devlet memurları ve Bağ-Kur'lularda, en az 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemek gerekmektedir. SSK'lılarda bu şart, borçlanma hariç, beş yıl sigortalılık süresi ve 900 prim gün sayısı olarak belirlenmiştir. 5510 sayılı Yasanın yürürlük tarihinden sonra ölen 4/a kapsamındaki sigortalıların hak sahipleri için ölüm aylığı bağlanması, “en az beş yıllık sigortalılığın bulunması ve ölen sigortalı için en az 900 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş” olması kuralına tabi tutulmuştur.

GSS primi dahil prim ve prime ilişkin borcu bulunan Bağ-Kur'lu hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanmayacaktır.

Ölüm Aylığının Paylaştırılması

“Ölüm Aylığının Hak Sahiplerine Paylaştırılması”

5510/md.34-(Değişik:5754/md.21)

Ölen sigortalının dul eşine hesaplanan aylığının % 50'si bağlanacaktır. Aylık bağlanmış çocuğu olmayan, sigortalı olarak çalışmayan, kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan dul eşler, yine % 75 oranında aylık alacaklardır.

Kanun kapsamında çalışmayan veya kendi çalışmaları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan; 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanlar; SGK Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malül olduğu anlaşılanlar; yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlara ise ölen sigortalının hesaplanan aylığının % 25'i bağlanacaktır.

Anne ve Babaya Ölüm Aylığı Bağlanması

“Ölüm Aylığının Hak Sahiplerine Paylaştırılması”

5510/md.34-(5754/md.21)

Mevcut uygulamada, SSK sigortalılarının ana ve babalarına ölüm aylığı bağlanabilmesi için sigortalının öldüğü tarihte eş ve çocuklardan artan hisse bulunması koşulu aranmakta idi. Yeni düzenleme ile, ölen sigortalıdan dolayı ana ve babalara aylık bağlanabilmesi için eş ve çocuklardan artan hisse bulunması, her türlü gelirlerinin asgari ücretin net tutarından az olması ve gelir/aylık almaması şartları getirilmiştir. Ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisse koşulu aranmayacaktır. Artan hissenin sonradan oluşması halinde de ana ve babaya aylık bağlanabilecektir.

Evlenme ve Cenaze Yardımı

“Evlenme ve Cenaze Ödeneği”

5510/md.37-(Değişik:5754/md.23)

Kız çocukları, aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı kadar evlenme yardımı alacaklardır. Evlenme ödeneği alan hak sahibinin, aylığının kesildiği tarihten itibaren iki yıl içinde yeniden hak sahibi olması halinde, iki yıllık sürenin sonuna kadar gelir veya aylık bağlanmayacaktır. Bu durumda olanlar, bu Kanun veya bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlanmış olan kişiler kapsamında GSS’si sayılacaklardır.

Ölüm ve gelir aylığı almakta iken evlenen eş ve kız çocuklarına evlenme yardımı yapılmazken, yeni düzenleme ile bu ödeneğin verilmesi imkanı getirilmiştir. Devlet memurlarının dul ana ve eşlerine evlenme yardımı kaldırılmıştır. SSK sigortalıları yönünden de dul eşler artık evlenme yardımı alamayacaklardır.

SSK ve Bağ-Kur sigortalılarının hak sahiplerine verilecek cenaze yardımı tutarı, SGK Yönetim Kurulunun teklifi ve Bakan onayıyla belirlenecektir. Sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen veya ölüm nedeni, geçirdiği iş kazası ve tutulduğu meslek hastalığına bağlı olmayan sigortalıların hak sahipleri de cenaze ödeneği alabileceklerdir.

Fiili Hizmet Süresi Zammı - İtibari Hizmet Uygulaması -

“Fiili Hizmet Süresi Zammı”

5510/md.40-(Değişik:5754/md.25)

Halen SSK’lılar için uygulanan itibari hizmet süresi uygulamasına son verilerek “Fiili Hizmet Süresi Zammı” uygulamasına geçilmiştir. Yasaya göre, sigortalıların Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar itibari hizmet süresi kapsamında geçen süreleri mevcut kanınlar doğrultusunda 3600 gün koşulu aranmaksızın emeklilik haklarına yansıtılacaktır. Kanunun yürürlük tarihinden sonra, çalışılan işin fiili hizmet süresi kapsamında bir iş olması halinde, sigortalılar fiili hizmet süresi zammından yararlandırılacaklardır. Devlet memurlarının fiili hizmet süresi hakları mevcut haliyle korunmuştur.

Yeni düzenlemeyle fiili hizmet süresi zammı kapsamına giren işyeri ve işler daraltılmış ve aşağıdaki işleri kapsayacak biçimde düzenlenmiştir;

1. Kurşun ve arsenik işleri,
2. Cam fabrika ve atölyeleri,
3. Cıvata üretimi işleri sanayii,
4. Çimento fabrikaları,
5. Kok fabrikalarıyla termik santralleri,
6. Alüminyum fabrikaları,
7. Demir ve çelik fabrikaları,
8. Döküm fabrikaları,
9. Asit üretimi yapan fabrika ve atölyeler,
10. Yer alt işleri,
11. Radyoaktif ve radyonizan maddelerle yapılan işler,
12. Su altında veya su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işler,
13. Türk Silahlı Kuvvetleri
14. Emniyet ve polis mesleğinde, Milli İstihbarat Teşkilatında,
15. İtfaiye ve yangın söndürme işleri

Yeni düzenlemeyle, gazeteciler, milletvekilleri, PTT dağıtıcıları, infaz koruma memurları, Tarım Bakanlığı Zirai Mücadele ve Karantina Teşkilatı ile Veteriner Teşkilatında görev yapanlar, Devlet Tiyatrosu sanatçıları, hava yollarındaki uçucu personel, lokomotif makinistleri, gemi adamları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri fiili hizmet zammından artık yararlanamayacaklardır.

TSK, Emniyet ve MİT mensupları ile dalgıçlar, radyoaktif maddelerle yapılan işlerde çalışanlara, asit üretimi yapılan yerlerde, demir ve çelik fabrikalarında, kurşun izabe fırınlarında ve cıva üretimi işlerinde çalışanlara bir yılda 90 gün fiili hizmet zammı verilecektir. Kurşun ve arsenik işleri, cam fabrikaları, çimento fabrikaları, kok fabrikaları ve termik santralleri, alüminyum fabrikaları, döküm fabrikaları ile itfaiye ve yangın söndürme işlerinde çalışanlar ise 60 günlük fiili hizmet zammına tabi olacaklardır.

Fiili hizmet süresi zammı, devlet memurları ile iş sözleşmesiyle çalışan sigortalıların; prim ödeme gün sayılarına ilave edilmekte, emeklilik yaş hadlerinden üç yılı geçmemek üzere bu sürelerin yarısı indirilmektedir. Yaş haddi indiriminden yararlanılabilmesi için, ölüm ve maluliyet halleri hariç yukarıda belirtilen tablonun (10) numaralı sırasında yer alan sigortalıların için en az 1800 gün, diğer sıralarda yer alan sigortalıların ise en az 3600 gün belirtilen işyeri ve işlerde çalışmış olmaları şarttır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar SGK'nun önerisi üzerine Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenir.

Fiili Hizmet Süresi Zamlarının Emeklilikte Değerlendirilmesi

“Prim Oranları ve Devlet Katkısı”

5510/md.81-(Değişik:5457/md.48)

SSK'lılar için uygulanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, % 20 oranına 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1 puan, 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1.5 puan, kamu görevlileri için 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 3.33 puan, 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde ise 10 puan eklemek suretiyle belirlenecektir. Bu şekilde bulunan oran ile % 20 arasındaki farka ait primin tamamı işveren tarafından ödenecektir. Dolayısıyla, 5510 sayılı Yasa yürürlüğe girdiğinde, daha önce fiili hizmet kapsamına girmeyen birçok işverenin prim ödeme yükümlülüğü % 1 ile % 3 oranında artacaktır.

İsteğe Bağlı Sigortalılık

“İsteğe Bağlı Sigorta ve Şartları”

”İsteğe Bağlı Sigorta Başlangıcı ve Sona Ermesi”

“İsteğe Bağlı Sigorta Primleri ve Ödemesi”

5510/md. 50, 51, 52-(Değişik:5754/md.30, 32)

İsteğe bağlı sigortalı olma hakkından, Türkiye'de yasal olarak ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından 18 yaşını dolduran ve talepte bulunanlar yararlanabilecektir.

İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için;

- Bu Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,
- Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,
- 18 yaşını doldurmuş bulunmak,
- İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle SGK'na başvuruda bulunmak

koşulları aranmaktadır.

İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için herhangi bir süre sigortalı olmak koşulu kaldırılmıştır. İsteğe bağlı sigortalılık, müracaatın Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden günden itibaren başlar.

Ay içerisinde 30 günden az çalışan veya 80. madde uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 4857 sayılı Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların aynı ay içerisinde isteğe bağlı sigortaya prim ödemeleri halinde, primi ödenen süreler zorunlu sigortalılığa ilişkin prim ödeme gün sayısına otuz günü geçmemek üzere eklenir ve eklenen bu süreler, 4. maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

İsteğe bağlı sigorta primi, prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen prime esas aylık kazancın % 32'sidir. Bunun % 20'si malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, % 12'si GSS primi olacaktır. Kısmi çalışanlar için,

prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak kaydıyla belirlenen günlük kazanç ve gün sayısı üzerinden malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi alınır.

İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsa dahi, GSS'sı sayılır ve GSS primini de ödemekle yükümlüdürler.

İsteğe bağlı sigortalıların zorunlu sigortalılık nedeniyle prim borcunun bulunması halinde, isteğe bağlı sigortaya tabi ödenen primler, öncelikle zorunlu sigortalılık nedeniyle Kuruma olan borçlarına mahsup edilecektir

Aylık ve Gelirlerin Birleşmesi

“Aylık ve Gelirlerin Birleşmesi”

5510/md.54-(Değişik:5754/md.34)

Hem eşinden hem de ana ve /veya babasından ölüm aylığına hak kazananlar, eşinden ya da anne ve babasından bağlanacak aylığın birini tercih edebileceklerdir. Bu kural, evliliğin ölüm nedeniyle sona ermesi durumunda, sonraki eşinden gelire hak kazananlara da uygulanacaktır. Birden fazla çocuğundan gelire hak kazanan ana ve babaya en fazla ödemeye imkan veren ilk iki dosyadan yüksek olan gelirin tamamı, düşük olan geliri yarısı bağlanacaktır.

Aylıklarda Alt Sınır Uygulaması

“Gelir ve Aylıkların Düzeltilmesi, Ödenmesi ve Yoklama İşlemleri”

5510/md.55-(Değişik:5754/md.35)

Bağlanan gelir ve aylıklar; her yılın Ocak ve Temmuz aylarından geçerli olmak üzere, bir önceki 6 aylık dönemlere göre TÜİK tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel endeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenecektir.

Yaşlılık aylıklarında, Kanunun yürürlük tarihinden sonraki süreler için bağlanacak aylıklar, sigortalının mevcut çalışmalarının asgari kazanç üzerinden hesaplanan ortalama aylık kazançlarının % 35'inden az olamayacaktır. Ancak eşi ve çocuğu olan sigortalılara bağlanacak olan alt sınır aylığı, ortalama aylık kazancının en % 40 ile sınırlandırılmıştır. Hak sahibi kişilerin aylıkları; hak sahibi bir kişi ise alt sınır aylığının % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olamayacaktır. Bu kural, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için geçerli olmayacaktır.

Malullük ve ölüm aylıklarında, talep ve ölüm tarihi itibarıyla bağlanacak aylıklar talep ve ölüm yılından bir önceki yılın Aralık ayında ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olamayacaktır.

İş kazası sonucu başkasının sürekli bakımına muhtaç durumda olan sigortalıya bağlanacak olan sürekli iş göremezlik gelirinin alt sınırı % 70'den % 85'e yükseltilecektir.

Gelir ve Aylık Bağlanamayacak Haller

“Gelir ve Aylık Bağlanamayacak Haller”

5510/md.56-(Değişik:5754/md. 36)

Ölen sigortalıların hak sahiplerinden, kendisinden aylık bağlanacak sigortalıyı veya gelir ya da aylık bağlanmış olan sigortalıyı kasten öldürdüğü veya iş göremez ve malul hale getirdiği mahkeme kararıyla belgelenen kişiye, gelir ve aylık bağlanmayacak, daha önce ödenen gelir ve aylıklar ise geri alınacaktır.

Prim Matrahına Dahil Edilecek ve Edilmeyecek Kazançlar

“Prime Esas Kazançlar”

5510/md.80-(Değişik:5754/md.47)

5510 sayılı Yasa, prime esas kazançlar konusunda, 506 sayılı Kanundaki ilkeleri esas almakla birlikte bazı konularda önemli değişiklikler getirmiştir. Bu değişiklik ve düzenlemeler, SSK sigortalıları, Bağ-Kur sigortalıları ve devlet memurları yönünden olmak üzere üç başlık altında aşağıda özetlenmektedir.

- SSK Sigortalıları Yönünden

Kanuna göre, iş sözleşmesi ile çalışan sigortalıların prime esas kazançlarının hesabında;

- Hak edilen ücretleri,
- Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için;
  - Özel sağlık sigortalarına,
  - bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların

brüt toplamı esas alınacaktır.

Ücretler hak edildikleri aya mal edilmek suretiyle prime tabi tutulur. Diğer ödemeler ise öncelikle ödendiği ayın kazancına katılır.

İdare ve yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıda belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere, sigortalılara o ay içinde yapılan ödemeler de prim matrahına esas ücret kapsamına girerler.

Mevcut uygulamada, sigortalılara ödenen ücret dışındaki diğer ödemelerin üst sınırı aşan kısmından prim kesilmemektedir. 5510 sayılı Yasada, 5754 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik bağlamında, ücret dışındaki ödemelerin, öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilip, üst sınırı aşılması nedeniyle prime tabi tutulmayan kısmının, ödemelerin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak iki ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prim esas kazançlarına ilave edileceği hükme bağlanmıştır. Bu hüküm, işverenlerin söz konusu kazançları takip etmeleri açısından sıkıntı yaratacak niteliktedir.

Prime esas kazanç bakımından önem taşıyan bir başka değişiklik, aynı yardımların prime esas kazanç matrahı dışında tutulmasıdır. Bu düzenlemeye karşılık, “(b)

bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazanca tabi tutulur” denilerek uygulamada bir başka sorun yaratılmış olmaktadır.

80. maddede öngörülen düzenlemeye göre;

- Aynı yardımlar,
- Ölüm,
- Doğum
- Evlenme yardımları,
- Görev yollukları,
- Kıdem tazminatı,
- İhbar ve kasa tazminatları,
- Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek;
- Yemek,
- Çocuk,
- Aile zammı,
- İşverenler tarafından sigortalılar için;
- Özel sağlık sigortalarına,
- Bireysel emeklilik sistemine ödenen

ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazanca tabi tutulmaz.. Böylece, mevcut durumdan farklı olarak, özel sağlık sigortasına ve bireysel emekliliğe, işçileri adına prim katkısı yapılan işyerlerinde, eğer bu ödemeler, asgari ücretin % 30'undan fazla ise bu fazla kısım prim matrahına katılacaktır.

Belirtiler istisnalar dışında, her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler, prime esas kazanca tabi tutulacaktır.

Toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin iş sözleşmesinin mevcut olmadığı veya askıda bulunduğu bir tarihte ödenmesi durumunda ise , 82. madde hükmü de nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tabi olduğu en son ayın kazancına dahil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Prime esas kazançları düzenleyen maddede, kısmi süreli çalışma ve çağrı üzerine çalışma hallerinde prim ödeme gün sayılarının hesaplanmasına ilişkin kurallar da getirilmiştir.

- Bağ-Kur'lular Yönünden

Mevcut uygulamada, Bağ-Kur sigortalılarından basamak sistemine göre % 40 oranında (% 20 sağlık, % 20 uzun vade, toplam: % 40 prim alınmakta idi. Yeni düzenleme ile, Bağ-Kur'luların kazançlarıyla orantısız prim ödemelerine neden olan basamak sistemi kaldırılarak, asgari ücrete göre hesaplanan prime esas kazancın aylık alt ve üst sınırı

arasında beyan edecekleri ortalama kazanca göre prim alma sistemine geçilmiştir. Buna göre, Bağ-Kur'luların aylık prime esas kazancı, prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartıyla kendileri tarafından beyan edilen günlük kazancının 30 katı olacaktır. Beyanda bulunmayan sigortalıların aylık prime esas kazancı, prime esas günlük kazanç alt sınırının 30 katı olarak belirlenecektir.

- Devlet Memurları Yönünden

Kanunun yürürlük tarihinden sonra ilk defa devlet memuru olanların prime esas aylık kazancının hesabında, aylık gösterge ve ek göstergeler üzerinden ödenen aylık tutarlar, memuriyet taban aylık ve kıdem aylık tutarları, hizmet, makam, temsil ve görev tazminatları gibi unsurlar esas alınarak belirlenecektir.

- İşverenler Yönünden

Sigortalı, aynı zamanda işverense, beyan edeceği aylık prime esas kazancı, çalıştırdığı sigortalıların günlük kazancının en yüksekisinin 30 katından az olamayacaktır. Beyan edilen kazancın çalıştırdığı sigortalıların 30 günlük prime esas kazancından düşük olduğu tespit edilen sigortalıların (işverenler de bağımsız çalışanlar grubundan sigortalı olarak değerlendirilmektedir, 4-b kapsamında sigortalıdırlar) aylık prime esas kazançları, tespit edilen kazanç düzeyine çıkartılarak aradaki farkın primi, gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanarak tahsil edilecektir.

4-b kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek birden fazla durumun söz konusu olması halinde, bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen esaslara göre tek beyanda bulunacaktır. Birden fazla şirket ortaklığı bulunan işverenler, tek beyanda bulunacaktır. Böylece her şirket için ayrı ayrı beyanda bulunmak zorunda kalmayacaktır.

Prim Oranları ve Finansmana Devlet Katkısı

“Prim Oranları ve Devlet Katkısı”

5510/md.81-(Değişik:5457/md.48)

5510 sayılı Kanun ile sosyal güvenliğin finansmanına ilk defa devlet katkısı öngörülmüştür. Bu katkının yöntemi, “Devlet, Kurumun ay itibariyle tahsil ettiği malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile GSS priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar. Devlet katkısı olarak hesaplanacak tutar talep edilen tarihi takip eden 15 gün içinde Hazine’ce Kuruma ödenir” şeklindedir (Prim oranları için bkz. Ek 3).

Prim Matrahına Esas Günlük Kazancın Saptanması ve Sınırları

“Günlük Kazanç Sınırları”

5510/md.82

Prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı, asgari ücretin otuzda biri, üst sınır ise günlük kazancın 6.5 katıdır.

Asgari İşçilik Uygulaması ve Uzlaşma

“Asgari İşçilik Uygulaması”

5510/md.85-(Değişik:5754/md.49)

İşveren tarafından yeterli işçilik bildirilip bildirilmediği konusunda tespit yapmak yetkisi Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarına tanınmıştır. Eksik bildirimle ilişkin Kurumca re'sen tahakkuk ettirilecek sigorta primlerine karşı bir ay içinde Kuruma itiraz edilebilecek, itirazın reddi halinde yine bir ay içinde yetkili iş mahkemesinde dava açılabilir.

Asgari işçilik oranlarının saptanması ve asgari işçilikle ilgili itirazların incelenerek karara bağlanması amacıyla SGK bünyesinde, Kurum teknik elemanlarından dört, işçi ve işveren konfederasyonlarından iki, TOBB'dan bir üyeden oluşan, Asgari İşçilik Tespit Komisyonunun kurulması öngörülmüştür.

5754 sayılı Yasa ile “Uzlaşma Komisyonları”nın oluşumu ve görevlerine ilişkin olarak eklenen bir fıkra ile, devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgari işçilik uygulaması sonucunda tespiti yapılan ve sigortalılara mal edilmeyen prim, gecikme cezası ve zammı ile idari para cezalarının Kurum ile işveren arasında uzlaşma yoluyla çözüme kavuşturulması sağlanmıştır.

Kurum ile işveren arasında uzlaşmaya varılması halinde bu durum tutanakla tespit edilir. Uzlaşılan tutarlar kesin olup, bu tutarlar hakkında işverence dava açılmaz ve hiçbir mercie şikayet ve itirazda bulunulamaz. Uzlaşılan prim ve uygulanacak idari para cezaları, uzlaşma tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde ödenir. Uzlaşılan tutarların süresi içinde tam olarak ödenmesi halinde işveren, uzlaşılan idari para cezası tutarı için ayrıca peşin ödeme indiriminden yararlanacaktır.

Uzlaşma sonucunda indirim yapılması nedeniyle tahsil edilmemiş olan sigorta primlerinin daha sonra Kurum veya mahkeme kararıyla sigortalılara mal edilmesi halinde, daha önce eksik tahsil olunan sigorta primleri, sigortalının çalıştığı süre ve sigorta primine esas kazancı dikkate alınarak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilecektir.

İşverenlerin SGK'na Vermek Zorunda Oldukları Prim Belgeleri (Bildirgeler)

“Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları”

5510/md.86-(Değişik:5754/md.50)

İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalıların;

- Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,
- 80. maddeye göre hesaplanacak primine esas kazançlarını,
- Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği SGK tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenen asıl veya aylık prim ve hizmet belgesinin “ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle

yükümlüdür. Bağ-Kur'lular açısından getirilen düzenleme “en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar” biçimindedir.

Belgelerin İbrası

“Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları”

5510/md.86-(Değişik:5754/md.50)

İşverenler işyeri sahipleri; işyeri defter, kayıt ve belgelerini ilgili olduğu yılı takip eden yıl başından başlamak üzere on yıl süreyle, kamu idareleri otuz yıl süreyle, tasfiye ve iflâs idaresi memurları ise görevleri süresince, saklamak ve Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilen memurlarınca istenilmesi halinde onbeş gün içinde ibraz etmek zorundadır.

Geçici İş İlişkisi

“Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları

İşverenin, sigortalıyı, 4857 sayılı İş Kanununun 7. maddesine göre başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devretmesi halinde, sigortalıyı devir alan, geçici iş ilişkisi süresine ilişkin birinci fıkrada belirtilen belgelerin aynı süre içinde işverene ait işyerinden Kuruma verilmesinden, işveren ile birlikte müteselsilen sorumludur.

Toplu İş Sözleşmesi Olan İşyerinde Eksik Gün Bildirimi

“Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları”

5510/md.86-(Değişik:5754/md.50)

Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların, otuz günden az çalıştıklarını ispatlayan belgelerin işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesine eklenmesi şarttır.

Kamu idareleri ile toplu iş sözleşmesi imzalanan işyerlerinde bu şart aranmaz.

Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin aylık prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süre içinde Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait aylık prim ve hizmet belgesi Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı primler, bu Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Asılması

“Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları”

5510/md.86-(Değişik:5754/md.50)

506 sayılı Yasadaki düzenleme devam etmektedir. Sigortalıyı çalıştıran işveren ile alt işveren ve iş görme edimini yerini getirmek üzere sigortalıyı geçici olarak devralan işveren; aylık prim ve hizmet belgesinin Kurumca onaylanan bir nüshasını sigortalının

çalıştığı işyerinde, birden ziyade işyeri olması halinde ise sigortalının çalıştığı her işyerinde ayrı ayrı olmak üzere, Kuruma verilmesi gereken sürenin son gününü takip eden günden başlanarak, müteakip belgenin verilmesi gereken sürenin sonuna kadar, sigortalılar tarafından görülebilecek bir yere asmak zorundadır.

Sigortasız Çalıştığı Saptananlar

Prim belgeleri ve işyeri kayıtları bağlamında getirilen bir başka düzenleme, kamu idarelerinin denetim elemanlarının soruşturma, denetim ve inceleme yapabilmesine ve bu suretle Kurumun re'sen prim borcu tahakkuk edebilmesine olanak tanınmasıdır.

Kurum adına inceleme yapma yetkisi, 20 Temmuz 2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Güvenlik Kontrol Memurları Yönetmeliği ile sadece sosyal güvenlik kontrol memurlarına verilmiştir. 5510 sayılı Yasa ile bu yetki, "kamu idarelerinin denetim elemanları" da eklenmek suretiyle genişletilmiştir. Yeni düzenlemeye göre;

"Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir. İşveren, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz, takibi durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz. Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 ve 89. maddelerin prim borcuna ilişkin hükümleri uygulanır.

Kurumun denetim ve kontrole görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının, en fazla tespit yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır."

Primlerin Ödenme Süresi ve Ödemeye İlişkin Esaslar

"Primlerin Ödenmesi"

5510/md.88-(Değişik:5754/md.52)

İş sözleşmesi ile sigortalı çalıştıran işverenin, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak sigortalı hissesi prim tutarlarını ücretlerinden keserek ve kendisine ait

prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma ödemesi gerekmektedir.

Hak edilen ancak, ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da birinci fıkradaki hüküm uygulanır.

Prim borçları katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle de ödenebilecektir. Bu takdirde katma değer vergisi iade hakkı sahibi, kendisinin, mal veya hizmet satın aldığı veya iştirak veya ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup talep edebilecektir.

Kurum, her türlü prim ve her türlü alacaklarını, işverenlere olan borçlarından mahsup etmek suretiyle tahsil etmeye yetkili kılınmıştır.

Primlerin özel ödeme şekilleri kullanılmak suretiyle ödenmesi zorunluluğunu getirmeye ve primlerin yatırılacağı tahsilat kuruluşlarını belirlemeye de Kurum yetkili kılınmıştır.

Primlerin Ödenmesinde Sorumluluğun Genişletilmesi

“Primlerin Ödenmesi”

5510/md.88-(Değişik:5754/md. 52)

Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları, haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise, kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliğe haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici ve yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaktadır.

Prim Borçlarına Halef Olma ve Gecikme Cezası

“Prim Borçlarına Halef Olma ve Gecikme Cezası ve Gecikme Cezası İle İadesi Gereken Primler

5510/md.89-(Değişik:5754/md.53)

Sigortalının çalıştırıldığı işyeri aktif veya pasifi ile birlikte devralınır veya intikal ederse ya da başka bir işyerine katılır veya birleşirse eski işverenin Kuruma olan prim, gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarından, aynı zamanda yeni işveren de müştereken ve müteselsilen sorumludur. Bu hükme aykırı sözleşme hükümleri Kuruma karşı geçersizdir.

Kurumun prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için % 3 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılabilecektir. Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak bir önceki aya ait YTL cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanacaktır. Ancak, ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük hesaplanacaktır. Bakanlar Kurulu, ilk üç ay için uygulanan gecikme cezası oranını iki katına kadar artırmaya veya bu oranı % 1 oranına kadar indirmeye, yeniden kanunî oranına getirmeye ve uygulama tarihini belirlemeye yetkilidir. Dava ve icra

takibi açılmış olsa bile, prim ve diğer Kurum alacaklarının ödenmemiş kısmı için gecikme cezası ve gecikme zammı tahsil edilecektir.

İşverenlerin Hak Edişlerinin Ödenmesi

“Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hak Edişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişkizlilik Belgesinin Aranması”

5510/md.90-(Değişik:5754/md.54)

Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

İşverenlerin hak edişleri, Kuruma idari para cezası, prim veya prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenebilecektir. Kesin teminatları ise, ihale konusu işle ilgili olarak Kuruma borçlarının bulunmadığının tespit edilmesinden sonra iade edilecek olup, işverenlerin, kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, bankalar ve kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar nezdindeki her çeşit alacak, teminat ve hak edişleri üzerinde işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirmenin, Kurum alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade edecektir.

Hak edişlerin mahsubu ve ödenmesi ile teminatların prim ve idari para cezası borçlarına karşılık tutulmasına ilişkin işlemlerin usûl ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

Valilikler, belediyeler, il özel idareleri ve ruhsat vermeye yetkili diğer merciler tarafından, geçici iskân veya yapı kullanma izin belgesi verilmeden önce yapılan inşaat dolayısıyla, diğer kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ve bankaların ise Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenecek işlemlerinde Kuruma borçlarının bulunmadığına dair ilgililerden Kurumca düzenlenmiş bir belgenin istenmesi zorunludur.

Ülke çapında uygulanan ve özel bir izne veya belgeye dayanmayan genel düzenlemeler hariç olmak üzere, belirli bölgelere veya sektörlere yönelik ya da kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen özel belgelere veya izinlere dayalı olarak kamudan kaynak tahsis edilmesi şeklinde kanun, kararname ve diğer mevzuatla sağlanan araştırma, geliştirme, üretim, yatırım, pazarlama ve benzeri tüm aşamalarda uygulanan devlet yardımı, teşvik ve desteklerin, daha önce başlayıp devam eden nakdi olmayanlar hariç olmak üzere, verilmesinden önce işverenlerden Kuruma muaccel olmuş prim ve idari para cezası borçlarının bulunmadığına veya tecil ve taksitlendirildiğine ya da yapılandırıldığına dair belge ve bilgilerin istenmesi zorunludur.

Tecil ve takside bağlanmış ya da yapılandırılmış olan borçlara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden dolayı anlaşması bozulanlardan veya bu sebepler dışında söz konusu yardım, teşvik ve desteklerden yararlanmaması gerektiği sonradan anlaşılmalardan, yapılan devlet yardımı teşvik ve destek ödemeleri ilgili mevzuat çerçevesinde müeyyideleri ile birlikte geri alınır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınarak Kurumca belirlenir

Zamanaşımı

Devir, Temlik ve Kurum Alacaklarında Zamanaşımı

5510/md.93-(Değişik:5754/md.56)

Kurumun prim ve diğer alacakları ödeme süresinin dolduğu tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak on yıllık zamanaşımına tâbidir. Kurumun prim ve diğer alacakları; mahkeme kararı sonucunda doğmuş ise mahkeme kararının kesinleşme tarihinden, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden doğmuş ise rapor tarihinden, kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden doğmuş ise bu soruşturma, denetim ve inceleme sonuçlarının Kuruma intikal ettiği tarihten veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden doğmuş ise bilgi ve belgenin Kuruma intikal ettiği tarihten itibaren, zamanaşımı on yıl olarak uygulanır. Bu alacaklar için 89. madde gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı, 88. maddede belirtilen ödeme süresinin son gününü takip eden günden itibaren uygulanır.

Bu Kanuna dayanılarak Kurumca açılacak tazminat ve rüçû davaları, on yıllık zamanaşımına tâbidir. Zamanaşımı tarihi; rüçû konusu gelir ve aylıklar bakımından Kurum onay tarihinden, masraf ve ödemeler için ise masraf veya ödeme tarihinden itibaren başlar.

Zamanaşımından sonra yapılan ödemeler kabul edilir. Ancak, 4. maddenin birinci fıkrasının (b) bendine tâbi sigortalıların zamanaşımı nedeniyle prim ödenmeyen süreleri, sigortalılık süresinden sayılmaz ve bu süreye ilişkin sigortalılık hak ve yükümlülükleri düşer.

SGK'nun Bilgi ve Belge İsteme Hakkı

“Bilgi ve Belge İsteme Hakkı, Bilgi ve Belgelerin Kuruma Verilmesi Usulü”

“Kurumca Verilecek İdari Para Cezaları”

5510/md.100, 102-(Değişik:5754/md.59)

Çalışanların ve işverenlerin tüm kişisel bilgilerinin Kurumla paylaşılması öngörülmektedir. 5510 sayılı Yasanın 5754 sayılı Kanun ile değişik 100. maddesine göre; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler doğrudan, münferit olarak bilgi ve belge istenmesi hariç olmak üzere kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ise Kurumla yapılacak protokoller çerçevesinde, “Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından kişilerin sosyal güvenliğinin sağlanması, 6183 sayılı Kanuna göre Kurum alacaklarının takip ve tahsili ile bu Kanun kapsamında verilen diğer görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi sürekli, belli aralıklarla veya münferit olarak vermeye, bilgilerin elektronik ortamda görüntülenmesini sağlamaya, görüntülenen bu bilgilerin güvenliğini sağlamaya, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü belge ile vermek zorunda oldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri

ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibraz etmeye ve ilgili mecburdurlar”. Madde kapsamında, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar Kurumun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

Bu madde kapsamında istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde geçerli bir özre dayanmaksızın vermeyen kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler hakkında, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, geç verilmesi halinde ise bu tutarın yarısı kadar idari para cezası uygulanacaktır

İdari Para Cezalarının Uygulanacağı Haller ve Esasları

“Kurumca Verilecek İdari Para Cezaları”

5510/md.102-(Değişik:5754/md.60)

- Genel Olarak

5510 sayılı Yasanın 5754 sayılı Kanun ile değişik 102. maddesine göre, Kanunda öngörülen fiiller nedeniyle başka kanunlara göre idari para cezası verilse dahi, aynı fiil nedeniyle SGK’na da idari para cezası verilebilmesine imkan tanınmakta, idari para cezalarının asgari ücretle bağlantısı korunmakta ve para cezalarının itiraz mercii idare mahkemeleri olarak hükme bağlanmaktadır.

Aylık prim hizmet belgesinin süresinde Kuruma verilmemesi halinde uygulanacak idari para cezalarının üst sınırı, üç aylık asgari ücretten iki aylık ücrete indirilmiştir. Buna karşılık, ek belgenin 86. maddenin beşinci fıkrasına istinaden Kurumca re’sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası öngörülmüştür. Ayrıca tutulması gereken defter ve belgelerdeki usulsüzlüklere ilişkin olarak uygulanacak idari para cezalarında önemli artışlar yapılmıştır.

İdari para cezaları bağlamında bir diğer önemli değişiklik, bankalar hakkındadır. 5510 sayılı Yasayla, bankalar, Kurumca belirlenen bazı işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalı olup olmadıklarını kontrol etmek ve sigortasız olduklarını saptadıkları kişileri Kuruma bildirmekle yükümlü tutulmuşlardır. 5754 sayılı Kanun, bu yükümlülüğe uymayan bankalar hakkında, sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanmasını öngörmüştür.

İşverenler bakımından önem taşıyan bir diğer düzenleme, Kuruma bilgi verme yükümlülüğü konusundadır. Kanuna göre, Kurum tarafından 100. madde kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyenler hakkında, aylık asgari ücretin beş katı tutarında, geç verilmesi halinde ise aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

Son olarak, 5510 sayılı Yasada, işyeri bildirgesi ile sigortalı işe giriş bildirgelerini, süresinden sonra ancak, Kurumca tespit edilmeden önce, kendiliğinden Kuruma verenler hakkında da idari para cezası, üçte iki oranında uygulanacaktır.

- İdari Para Cezalarının Uygulanacağı Haller ve Miktarları

Sigortalı işe giriş bildirgesine ilişkin idari para cezası:

1. Sigortalı işe giriş bildirgesi ile GSS giriş bildirgesini (bir ay içinde verilmesi gereken GSS giriş bildirgesi), bu Kanunda belirtilen süre içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu hâlde anılan ortamda göndermeyenler hakkında her bir sigortalı için asgari ücret tutarında,

2. Sigortalı işe giriş bildirgesinin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında,

3. İşyeri esas alınmak suretiyle bildirgenin verilmediğine ilişkin; mahkemenin karar tarihinden, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarının tespit tarihinden, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarının rapor tarihinden, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi veya belgelerin Kuruma intikal tarihinden itibaren bir yıl içinde bu bendin yukarıda sayılan durumlardan biriyle tekrar bildirge verilmediğinin anlaşılması halinde, bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında bu defa her bir sigortalı için asgari ücretin beş katı tutarında

idari para cezası uygulanacaktır.

İşyeri bildirgesine ilişkin idari para cezası:

İşyeri bildirgesini, Kurumca belirlenen şekle ve usûle uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Kuruma vermeyenlere;

1. Kamu idareleri ile bilânço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katı tutarında,

2. Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında,

3. Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında,

idari para cezası uygulanacaktır.

Aylık Prim ve Hizmet Belgesine ilişkin idari para cezası:

Aylık prim ve hizmet belgesini, Kurumca belirlenen şekilde ve usûlde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için;

1. Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında,
2. Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında,
3. Ek belgenin 86. maddenin beşinci fıkrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında,
4. Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında

idari para cezası uygulanacaktır.

Denetimi engelleyenlere yönelik idare para cezası:

1. Bu Kanunun uygulanmasından doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler görevlerini yapmasına engel olamazlar; engel olanlar hakkında eylemleri başka bir suç oluştursa dahi, asgari ücretin beş katı tutarında,
2. Görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir ve tehdit kullanan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde Türk Ceza Kanununun 265. maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılır. Bu suçu işleyenler hakkında ayrıca asgari ücretin on katı tutarında

idari para cezası uygulanacaktır.

Bilgi ve belge isteme hakkına aykırı davranan idarelere ilişkin idari para cezası:

Kurum tarafından 5510 sayılı Kanununun 100. maddesi kapsamında Kurum tarafından istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyen kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler hakkında, aylık asgari ücretin beş katı tutarında, geç verilmesi halinde ise aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

İşyeri bildirgesi ile sigortalı işe giriş bildiremelerini, süresinden sonra ancak Kurumca tespit edilmeden önce kendiliğinden Kuruma verenlere ilişkin idari para cezası:

Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirgenin yasal süresi

geçtikten sonra ilgililerce kendiliklerinden verilmesi halinde, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen cezalar üçte ikisi oranında uygulanacaktır.

İdari Para Cezalarına Karşı İşverenin İtiraz ve Dava Hakkı

“Kurumca Verilecek İdari Para Cezaları”

5510/md.102-(Değişik:5754/md.60)

İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren 15gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdari para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 89. maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir. Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

İdari para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlayacaktır.

İdari para cezaları hakkında, bu Kanun ve 16/05/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda hüküm bulunmayan hallerde 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

Borçlanmalar

- SSK Sigortalıları Yönünden

5754/md.79

Yurt dışındaki Türk vatandaşları; sigortalılık süreleri ve bu süreler arasında veya sonunun her birinde, bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri borçlanabileceklerdir.

Borçlandırılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarı, başvuru tarihindeki prime esas asgari ve azami günlük kazanç arasında seçilecek günlük kazancın % 32'si olacaktır. Tahakkuk ettirilecek borç tutarı, tebliğ edildiği tarihten sonra üç ay içinde ödenecektir.

Borçlanmadan sonradan vazgeçenler ile yapılan borçlanma sonrasında aylık bağlanması için gerekli şartları yerine getiremeyenlere ve bunların hak sahiplerine talepleri halinde, yaptıkları ödemeler faizsiz olarak iade edilecektir.

Yurt dışındayken borçlanma isteğinde bulunacak sigortalı veya hak sahipleri YTL olarak bildirilecek tutarın karşılığını döviz cinsinden ödeyeceklerdir.

Bulgaristan'dan zorla göç ettirilen soydaşlar da bu haklardan yararlanabileceklerdir.

Astsubaylar, en üst devlet memuru derecesine (birinci derecenin dördüncü kademesine) kadar yükselebilecek ve yeşil pasaport hakkından yararlanabileceklerdir.

- Bağ-Kur Sigortalıları Yönünden

5510/Geçici md.18 (Değişik:5754/md.73)

4 Ekim 2000 tarihinden bugüne kadar vergi mükellefiyet kaydı bulunan Bağ-Kur'lular, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan süreyi geçmişe dönük borçlanabileceklerdir. Prime esas kazancının % 32'si üzerinden borçlanacak olan Bağ-Kur'lu, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde bu tutarı öderse, aradaki süre sigortalılık süresinden sayılacaktır.

Beş yıllık borcu bulunan Bağ-Kur'luya, 6 aylık süre verilecektir. Bu süre içinde borç ödenmezse, üyelik askıya alınacaktır. Daha sonraki bir tarihte, tekrar başvuru yapılırsa, prim borcu üç ay içinde ödenecektir.

10 yıl süreyle sağlık sigortası veya GSS primi ödemeyen Bağ-Kur emeklisinden, maaşının % 10'u tutarında 10 yılı tamamlayacak şekilde prim kesilecektir.

- Disiplin Cezası Alan Devlet Memurlarının Borçlanması

5510/Geçici md.4 (Değişik:5754/md.68)

Personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu 23 Nisan 1999 tarihi ile 14 Şubat 2005 tarihleri arasında memuriyetleri sona eren ancak 22 Haziran 2006 tarihinde çıkan aflu yeniden memuriyete dönen kişiler, geçmişe dönük borçlanabileceklerdir. Bu kişiler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihinden itibaren 6 ay içerisinde Kuruma müracaat etmeleri halinde, görevlerinden ayrıldıkları tarih ile göreve başladıkları tarih arasındaki primlerini ödeme imkanına sahip olacaklardır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı, borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde eşit taksitle veya bir defada ödenebilecektir.

Banka ve Oda Sandıklarının SGK'na Devri

5754/md.73

Bankalar Kanununun geçici 23. maddesi ile 506 sayılı Yasanın geçici 20. maddesine göre kurulan sandıkların SGK'na devrine ilişkin düzenlemeler yapılmış ve bu madde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti (15 Aralık 2007, RG. 26731). Söz konusu madde bu kez 5510 sayılı yasaya geçici 20. madde olarak eklenmiştir. Buna göre; banka, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birliklerin personeli için kurulmuş bulunan sandıkların iştirakçileri ile aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahipleri, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde SGK'na devredilecek ve bu sandıklardan yararlanan kişiler Kanun kapsamına alınacaktır.

SGK, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, BDDK, TMSF Sandığı ve banka temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulacaktır. Komisyon, her bir sandık için sandıktan ayrılan iştirakçiler de dahil olmak üzere, devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak, sandıkların bu Kanun kapsamındaki sigorta kolları itibarıyla gelir ve giderlerini dikkate alarak, yükümlülüğünün peşin değerini hesaplayacaktır. Peşin değer aktüeryal hesabında kullanılacak teknik faiz oranı % 9.8 olarak belirlenmiştir.

Devir işlemi tamamlanıncaya kadar, sandık iştirakçileri, sandıktan aylık ve gelir alanlar ile bunların hak sahiplerinin sağlık ve sosyal sigorta yardımlarının sağlanması ile primlerinin tahsil edilmesine, ilgili sandık mevzuat hükümlerine göre devam edilecektir.

Sandık iştirakçileri ile aylık veya gelir bağlanmış olanlar ve bunların hak sahiplerinin SGK'na devrinden sonra bu kişilerin tabi oldukları vakıf senedinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal hakları ve ödemeleri, sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca karşılanmaya devam edilecektir.

Çalışanların Ücretlerinin Banka Hesabına Yatırılması Suretiyle Ödenmesi

5754/md.82-86

Kayıt dışılıkla mücadele amacıyla, basın ve denizcilik sektörü dahil olmak üzere iş sözleşmesiyle çalışanların ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının özel olarak açılmış banka hesapları aracılığıyla ödenmesi zorunlu tutulmuştur. Bu düzenlemenin hangi işyerlerinde, hangi ücretler esas alınarak uygulanacağı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığına bırakılmıştır.

Bu hükümlerle bağlantılı olarak, söz konusu yükümlülüğe uymayan işveren, işveren vekili ve üçüncü kişi hakkında, bu durumda olan her işçi ve her ay için 100.-YTL idari para cezası öngörülmüştür. Ayrıca SGK'na da bankalardan bilgi ve belge isteme hakkı tanınmıştır.

İşsizlik Sigortası Gelirlerinin Vergiden Muaf Tutulması

5754/md.90

İşsizlik Sigortası Fonu gelirleri veri muafiyeti getirilmiştir. Fon gelirlerinden hiçbir vergi, resim ve harç kesintisi yapılmayacaktır.

Türk Kültürüne Hizmet Edenler

5754/md.91

Yabancı ülkelerde Türk kültürüne hizmet eden Türk asıllı ve yabancı uyruklu öğretmen veya din görevlilerine; asgari 15 yıl hizmeti bulunma şartıyla sosyal yardımda bulunulacaktır.

Yardımların aylık tutarı, her yıl Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve SGK tarafından belirlenecektir. Bu kişilere yeşil

kart verilecek ve sağlık kuruluşlarındaki tedavi ve ilaç giderleri, devlet tarafından karşılanacaktır.

Yersiz demeler

5754/md.92

65 Yaşını Doldurmuş, Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna eklenen maddeyle, Kanun kapsamındaki kişilere, Kanun yrrlēe girdiēi tarihe kadar yersiz ödenen ve geri alınması gereken aylıklar ve bunlardan doēan ceza ve faizler terkin (silinecek) edilecektir. İlgililer hakkında herhangi bir idari ve icra takibi yapılmayacaktır.

IV. GENEL SAĞLIK SİGORTASINA İLİŞKİN ESASLAR

GSS'nın Kapsamı

“Genel Sağlık Sigortalısı Sayılanlar”

5510/md.60-(Değişik:5457/md.38)

GSS'ndan herkesin yararlanması esas alınmıştır. Herhangi bir nedenle GSS'nın kişi bakımından kapsamına düzenleyen maddeye göre, SSK ve Bağ-Kur'luların yanı sıra, Kanunun yürürlük tarihinden sonra devlet memuru olanlar, isteğe bağlı sigortalılar, aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı, asgari ücretin üçte birinden az olanlar ile 5510 sayılı Kanun ve bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir ve aylık almakta olanlar GSS'sı kapsamındadır.

18 yaşından küçük çocuklar, anne ve babalarının sigortalı olup olmadığına bakılmaksızın sosyal güvenlik kapsamında olacaklar, anne ya da babaları tescil edilmese veya prim ödeme ve diğer yükümlüklerini yerine getirmeseler dahi GSS'dan yararlanacaklardır. GSS kapsamında, başka bir koşul aranmaksızın, 18 yaşına kadar bütün çocukların sağlık sigortası güvencesine alınması, sağlıklı nesiller yetiştirilmesi yönünde çok önemli ve olumlu bir adım niteliğindedir.

Ayrıca dünya, olimpiyat ve Avrupa şampiyonluğu kazanmış sporcular ile bunların aileleri, vatansızlar ve sığınmacılar, 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz, kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanmasına ilişkin Kanun hükümlerine göre aylık alanlar, İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkındaki Kanun hükümlerine göre şeref aylığı alanlar, Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkındaki Kanun çerçevesinde aylık alan kişiler, SHÇEK Kanununa göre korunma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz yararlananlar, terörle mücadele kapsamında aylık alanlar, GSS kapsamında sayılmışlardır.

Türkiye'de bir yıldan az ikamet eden yabancı ülke vatandaşları da, GSS kapsamına dahil edilmişlerdir.

GSS Primleri

“Prim Oranları ve Devlet Katkısı”

5510/md.81 (Değişik:5754/md.48, 68)

GSS primi kısa ve uzun vadeli sigorta kollarına tabi olanlar için prime esas kazancının % 12.5'i olarak tespit edilmiştir. Bu primin % 5'i sigortalı, % 7.5'i işveren hissesidir.

Devlet memurlarına bağlanan veya bağlanacak vazife malullüğü aylıkları ile bunların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylıklarının karşılığı olmak üzere, Kurumların bütçelerinden % 20 oranında ek karşılık primi alınacaktır. Kurumlar tarafından ödenecek bu prim, Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanacaktır.

Kamu idarelerinde çalıştırılan mevsimlik işçilerin, iş sözleşmelerinin askıda kaldığı aylara ait GSS primi, günlük kazancın alt sınırının 30 günlük tutarı üzerinden ilgili kamu idaresince ödenecektir

“Aile içinde kişi başı geliri brüt asgari ücretin üçte birinden az olması” nedeniyle GSS primini ödeme gücü olmayan vatandaşların primleri, devlet tarafından karşılanacaktır.

Aile içinde kişi başına düşen aylık geliri;

- Brüt asgari ücretin üçte biri ile asgari ücret arasında olanlar, brüt asgari ücretin % 12,
- Brüt asgari ücret ile brüt asgari ücretin iki katı arasında olanlar, brüt asgari ücretin % 12’si,
- Brüt asgari ücretin iki katından fazla olanlara, brüt asgari ücretin iki katının % 12’si

tutarındaki primlerini kendileri ödeyeceklerdir.

Ay içerisinde 30 günden az prim ödeme gün sayılarına ait eksik günlerin GSS primi, eksik çalışma süreleri dikkate alınarak hesaplanacaktır.

GSS’den Yararlanma

“Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Şartları”

5510/md.67-(Değişik:5754/md.42)

Mevcut sistemde, sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için; SSK sigortalılarının kendisine 90 gün, bakmakla yükümlü oldukları kişilere 120 gün, Bağ-Kur sigortalıları için 240 gün olan hastalık sigortasından prim ödeme şartı, yeni düzenleme ile SSK’lar için 30 gün olarak belirlenmiştir. Devlet memurlarında böyle bir süre şartı bulunmamaktadır.

Ancak Bağ-Kur’luların sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için son bir yıl içinde 60 günden fazla prim ve prime ilişkin her türlü borcu olmama gerekliliği kabul edilmiştir.

Sağlık hizmetlerinden yararlanmak için gerekli görülen 30 günlük prim ödeme süresinin hesabında dikkate alınmayacak süreler; askerlik, tutukluluk, iş göremezlik ve grev ve lokavtta geçen süre olarak belirtilmiştir.

Asli sigortalı (GSS’lisi) kişiler zorunlu sigortalılıkları son bulduktan sonra 10 gün süreyle GSS’den yararlanabileceklerdir. Ancak bu kişiler, sigortalılık niteliğini yitirdikleri tarihten, geriye doğru bir yıl içinde 90 günlük zorunlu sigortalılıkları varsa, prim borcu olup olmadıklarına bakılmaksızın, aileleriyle birlikte 90 gün süreyle sağlık hizmetlerinden yararlandırılacaklardır. Ayrıca bağlı sigortalı (GSS’nin bakmakla yükümlü olduğu kişi) olmaktan çıkanların, GSS kapsamına girdikten sonraki 30 gün içinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için 30 günlük bekleme süresinin aranmayacağı da hükme bağlanmıştır.

Katılım Payları

“Katılım Payı Alınması”

5510/md.68-(Değişik:5754/md.40, 43, 68)

Ayaktan tedavilerde, hekim ve diş hekimi muayenesinde 2 YTL katılım payı alınması öngörülmüştür. Katılım payı, ortez, protez, iyileştirme araç ve gereçleri ile ayakta tedavide sağlanan ilaçlarda, gereksiz kullanımı azaltmak amacıyla prime esas kazanç, gelir ve aylıkların tutarı gibi ölçütler dikkate alınarak, % 10 ile % 20 oranları arasında olmak üzere SGK’na belirlenecektir. Muayene için alınacak 2 YTL, her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılabilecektir.

Katılım payı alınmayacak hizmet ve kişiler;

- İş kazası ve meslek hastalığı halleri,
- Askeri tatbikat ve manevralarda sağlanan sağlık hizmetleri,
- Afet hali nedeniyle sağlanan sağlık hizmetleri,
- Aile hekimi muayeneleri, kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri,
- Kronik hastalıklar ile hayati öneme haiz protez ve ortezler,
- Kontrol muayeneleri,
- Organ, doku ve kök hücre nakli

olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, vazife malullüğü alanlar, İstiklal Madalyası verilmiş bulunanlar ve şeref aylığı alanlar ile bunların eşleri, vatani hizmet tertibinden aylık alanlar, nakdi tazminat aylığı alanlar, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu hükümlerine göre koruma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz faydalanan kişiler ve harp malullüğü aylığı alanlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamında aylık alanlardan da katılım payı alınmayacaktır.

GSS kapsamındaki kişilerin diş tedavileri yanı sıra diş protezinden de katkı payı alınmayacaktır.

Yabancı ülke vatandaşlarının, GSS’sı olmadan önceki kronik hastalık giderleri karşılanmayacaktır.

Aile hekimleri tarafından başlatılan sevk zincirine uygun olarak alınan sağlık hizmetlerinde ayakta tedavi, ilaç, ortez ve protez katılım payları, üç yıl süreyle % 50 oranında azaltılarak uygulanabilecektir.

Katılım paylarını, gelir veya aylık alan kişilerin gelir veya aylıklarından, çalışanların ücret veya maaşlarından mahsup edilmek suretiyle tahsile ve katılım paylarının ödenme usulünü belirlemeye Kurum yetkilidir. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularına, tahsil ettikleri katılım payı düşüldükten sonra kalan tutar ödenir. Katılım paylarının ödenme usûlleri ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Basamak Sistemi

“Hizmet Basamakları ve Sevk Zinciri”

5510/md. 70

5510 sayılı Kanuna göre sağlık hizmeti sunucuları için;

Birinci basamak sağlık hizmetleri,

İkinci basamak sağlık hizmetleri,

Üçüncü basamak sağlık hizmetleri,

olmak üzere üç basamaklı bir yapı öngörülmüştür. Aile hekimleri birinci basamak hizmet sunucuları arasında tanımlanmıştır.

Bu basamaklar ve sağlık hizmeti sunucuları arasında sevk zinciri; tanı, ön tanı, hekimlerin ve dış hekimlerinin uzmanlıkları dikkate alınmak suretiyle tüm yurttan veya il ya da ilçe bazında Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak SGK tarafından belirlenecektir. Kurumca sağlık hizmetlerinin sağlanabilmesi için, GSS'sı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler sevk zinciri kurallarına uygun hareket etmek zorundadır. İş kazası ile meslek hastalığı, afet ve savaş hali ile acil haller dışında, sevk zincirine uyulmadan GSS'sı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler tarafından sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularına yapılan başvurular sonucu alınan bağık hizmet tutarlarının % 80'i Kurumca ödenecektir.

Sağlık Hizmet Bedellerinin Tespiti

“Sağlık Hizmetlerinin Ödenecek Bedellerinin Belirlenmesi”

5510/md.72-(5754/md.44)

Sağlık hizmetleri, SGK ile sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılacak sözleşmeler yoluyla sağlanacaktır. Hizmet bedellerinin belirlenmesi yetkisi, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu'na verilmiştir. Komisyon, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve SGK'nu (iki kişi) temsilen toplam 7 üyeden oluşmaktadır. Komisyon, finansmanı sağlanan sağlık hizmetlerinin Kurumca ödenecek bedellerini; sağlık hizmetinin sunulduğu il ve basamak, devletin doğrudan veya dolaylı olarak sağladığı sübvansiyonlar, sağlık hizmetinin niteliği itibarıyla hayati öneme sahip olup olmaması, kanıta dayalı tıp uygulamaları, maliyet-etkinlik ölçütleri, GSS bütçesi gibi kriterleri dikkate alarak, her sınıf için tek tek veya gruplandırarak belirlemeye yetkilidir. Komisyon bu konuda, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile dernek, vakıf, federasyon, konfederasyon ve kamu niteliğindeki meslek kuruluşlarından görüş alabilecektir.

Yol Gideri Gündelik ve Refakatçi Giderleri

“Sağlık Hizmetlerinin Ödenecek Bedellerinin Belirlenmesi”

5510/md.72- (Değişik:5754/md.44)

Sigortalıların sağlık hizmetinden yararlanmaları için muayene ve tedavi edildikleri yerleşim yeri dışına yapılan sekinde ödenecek gündelik, yol, yatak ve yemek giderleri

SGK'na karşılanacaktır. Bu tutarlar da Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenecektir.

Hastane Farkına Disiplin Getirilmesi

“Sağlık Hizmetlerinin Sağlanma Yöntemi ve Sağlık Giderlerinin Ödenmesi”

5510/md.73 (Değişik:5754/md.45)

Özel ve vakıf hastanelerinin, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedeline ek olarak, GSS'sı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden, sağlık hizmetlerinin maliyeti, yapılan sübvansiyonlar gibi kriterleri dikkate alınarak, bu bedellerin bir katına kadar alınabilecek ilave ücretin tavanını belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Bu tavan dahilinde alınabilecek ilave ücret oranları, SGK tarafından belirlenecektir.

“Sağlık Hizmetlerinin Sağlanma Yöntemi ve Sağlık Giderlerinin Ödenmesi”

5510/md.73-(Değişik:5754 md. 45)

Sigortalılar esas itibariyle, herhangi bir ücret ödemedi sözleşmeli sağlık kuruluşlarından yararlanabileceklerdir. Ancak kamu sağlık kuruluşları standart hizmetler dışında kalan otelcilik hizmeti ve öğretim üyesi için ilave ücret alabileceklerdir. Sözleşmeli özel sağlık kuruluşları ise belirlenen sınırlar dahilinde ilave ücret alabileceklerdir. Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen eşdeğer ilaçların, azami fiyatı ile kişinin talep ettiği eşdeğer ilacın fiyatı arasında oluşacak fark ile optik için tavan uygulanmayacaktır.

Sözleşmesiz Sağlık Kuruluşlarından Yararlanma

“Sağlık Hizmetlerinin Sağlanma Yöntemi ve Sağlık Giderlerinin Ödenmesi”

5510/md.73-(Değişik:5754/md.45)

Sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından acil hallerde alınan sağlık hizmeti bedeli, GSS'sı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere fatura karşılığı ödenecektir. Sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucuları, acil hallerde, sözleşmeli sağlık hizmet sunucuları ise Kurumun belirlediği sağlık hizmetleri için GSS'sı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden veya Kurumdan herhangi bir ilave ücret talep edemeyecektir.

Otelcilik Hizmetleri ve Öğretim Üyesi Fark Ödemesi

“Sağlık Hizmetlerinin Sağlanma Yöntemi ve Sağlık Giderlerinin Ödenmesi”

5510/md.73-(Değişik:5754/md.45)

Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları, otelcilik hizmeti ile istisnai sağlık hizmetleri için GSS'lısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilave ücret talep edebilecektir. SGK, öğretim üyeleri için alınacak ilave ücret için bir tavan belirleyebilecektir.

Götürü Bedelle Hizmet Alımı

“Sağlık Hizmetlerinin Sağlanma Yöntemi ve Sağlık Giderlerinin Ödenmesi”

5510/md.73-(Değişik:5754/md.45)

SGK, kamu idarelerince verilecek sağlık hizmetlerini, götürü bedel üzerinden hizmet alım sözleşmesiyle sağlamaya yetkili tutulmuştur. Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları, sözleşmede belirtilen götürü bedel karşılığında GSS'lısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere, sözleşme kapsamında verilmesi gereken her türlü sağlık hizmetini sunmakla yükümlü olacak ve sözleşmede belirtilen götürü bedel dışında Kurumdan veya GSS'sı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden, Kanunda belirtilen ilave ücretler ve katılım payları dışında ayrıca bir bedel talep edemeyecektir.

Götürü bedel üzerinden hizmet alım sözleşmesiyle temin edilen hizmetler için Kuruma ayrıca fatura ve dayanağı belge gönderilmeyecektir. Bu konularla ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı ile ortaklaşa belirlenecektir.

Yeşil Kartlıların GSS Kapsamına Alınması

5510/Geçici md.12-(Değişik:5754/md. 68)

Hiçbir sosyal güvenlik güvencesi olmayan kişilere verilen yeşil kart, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten iki yıl sonra kaldırılacaktır. Bu kişiler, iki yılın sonunda, primleri devlet tarafından ödenmek suretiyle GSS'ndan yararlanmaya devam edeceklerdir.

Ek 1: Emeklilik Sisteminin Temel Parametreleri Açısından Eski ve Yeni Sistem

	SSK 506 sayılı Kanun	Bağ-Kur 1479 sayılı Kanun	Emekli Sandığı 5434 sayılı Kanun	YENİ SİSTEM
Emeklilik Yaşı	Tam emeklilik: 4447 sayılı Kanun ile Kadın 38 Erkek 43'ten kademeli olarak 58/60 Kısmi emeklilik: 58/60 yaş+ 25 yıl sigortalılık süresi+ 4500 gün	Tam emeklilik: 4447 sayılı Kanun ile Kadın 38 Erkek 43'ten kademeli olarak 58/60 Kısmi emeklilik: 60/62 yaş+ 15 yıl	Tam emeklilik: 4447 sayılı Kanun ile Kadın 38 Erkek 43'ten kademeli olarak 58/60 Kısmi emeklilik: 61 yaş+ 15 yıl	58/60, 2036'dan yılından itibaren yaş hadleri her yıl bir yaş artırılmak suretiyle 2048'de 65 olarak uygulanacaktır.
Prim Ödeme Gün Sayısı	7000 gün (4447 sayılı Kanun ile 5000'den 7000 güne)	25 yıl hizmet (9000 gün)	Kadın 20 yıl Erkek 25 yıl (9000 gün)	Mevcut sigortalılar için değişmiyor, yeni işe girenler 25 yıl , iş sözleşmesine göre çalışanlar için 7000'den 7200 güne
Aylık Bağlama Oranı	İlk 10 yıl % 3.5, sonraki 15 yıl % 2, 25 yıldan sonraki her yıl % 1.5	İlk 10 yıl % 3.5, sonraki 15 yıl % 2, 25 yıldan sonraki her yıl % 1.5	25 yıla kadar her yıl için % 3, 25 yıldan sonraki her yıl % 1	Yeni sistemde geçecek her yıl için % 2 olarak uygulanacaktır. Mevcut sigortalılar için 10 yıl tamamlanıncala kadar % 3 olarak uygulanacaktır.
Geçmiş Kazançların Güncellenmesi	% 100 TÜFE+ Reel GSYİH artışı	% 100 TÜFE+ Reel GSYİH artışı	Güncelleme yok, son aylığa bağlı	% 100 TÜFE+%30 GSYİH+1

Ek 2: Prim Matrahına Esas Kazancın Sınırları Açısından Eski ve Yeni Sistem

	SSK	Bağ-Kur	Emekli Sandığı	YENİ SİSTEM
Prim Tabanı	Asgari Ücret	24 Basamaklı Gelir Tablosu	Karışık	Asgari Ücret
Prim Tabanı	Tabanın 6.5 katı			Asgari Ücretin 6.5 katı

Ek 3: Prim Oranları Açısından Eski ve Yeni Sistem

	SSK Tarım	SSK	Bağ-Kur	Bağ-Kur Tarım	Emekli Sandığı	YENİ SİSTEM
Uzun Vadeli Sigorta Kolları	% 30	% 20	% 20	% 20	% 36	% 20
Kısa Vadeli Sigorta Kolları		% 13.5-% 19 (% 11 sağlık dahil)	% 20	% 20	-	% 1 - % 5 İş K. Msl. Hst, Analık, işgöremezlik % 12.5 Sağlık
İşsizlik Sigortası		% 3 + % 1	-	-	-	% 3 + % 1 (devlet)
Toplam	% 30	% 36.5 - % 42	% 40	% 40	% 36	% 36.5 - % 40.5